

«...Филиппов, проживая в городе Измаиле, вступил в буржуазную партию либералов, был активным ее членом, проводил борьбу против интересов бессарабского народа» [11, арк. 23].

Таким чином, від часу приєднання Бессарабії до СРСР і включення її частини до УРСР Управління народного комісаріату внутрішніх справ здійснює заходи з ліквідації партій різного спрямування (проурядових, профашистських, націоналістичних) і встановлює належний статус ВКП(б). Методика ліквідації партійних осередків носила репресивний характер.

Список використаних джерел

1. История Бессарабии (От истоков до 1998 года) / [Иоанн Скурту, Дмитру Алмаш, Арманд Гошу и др.; пер. с рум. Енчу Николая И.]; координатор Иоанн Скурту. – [2-е изд.] – Кишинэу, 2001. – 354 с.
2. История Румынии / [Иоанн-Аурел Поп, Иоан Болован (координаторы) и др.; пер. с рум.] – М.: Весь мир, 2005. – 680 с. – (Национальная история)
3. Михайлуца М. І. Релігійна політика румунської окупаційної влади в Південній Бессарабії і Трансільстрії (кінець 1930-х – 1944 рр.) / Микола Іванович Михайлуца. – Одеса: Вид-во „Optimum”, 2006. – 237 с., ил.
4. Михайлуца М. І. Репресоване духовенство на Одещині в першій половині 40-х років ХХ ст. // Одеський мартиролог: Данніе о репресированных Одессы и Одесской области за годы советской власти. Т. 3. / Сост. Л. В. Ковальчук, Г. А. Разумов. – Историко-мемориальное издание. – Одесса: ОКФА, 2005. – с. 871-877
5. Державний архів Одеської області (Держархів Одеської області), ф.п-4980, оп. 2, спр. 1147
6. Держархів Одеської області, ф.п-4980, оп. 1, спр. 5
7. Новая партия в Румынии // Правда. – 23 июня. – 1940. - №219
8. Архів Управління служби безпеки України в Одеській області (Архів УСБУ в Одеській області), ф.п, спр. 26581-п
9. Архів УСБУ в Одеській області, ф.п, спр. 4254-п
10. Архів УСБУ в Одеській області, ф.п, спр. 4271-п.
11. Архів УСБУ в Одеській області, ф.п, спр. 9700-п.

УДК 687.13.016

Пашковська Тетяна Анатоліївна

Доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

**ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЯГУ ШКОЛЯРІВ.
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО НАПРЯМКУ МОДИ В ДИТЯЧОМУ КОСТЮМІ**

У статті розглянуто витoki дитячого одягу, визначено основні етапи розвитку моди в дитячому одязі та подана їх загальна характеристика.

Ключові слова: дитячий одяг, мода, ретроспективний аналіз, стиль, одяг для школярів.

Вступ. Дитяча мода має складну і неоднозначну історію. Насьогодні, немає чітко вибудованої хронології розвитку одягу для дітей, причому вона переплітається з історією розвитку дорослої моди. Раніше вважалося, що дитина стає дорослим тільки тоді, коли скидає з себе дитячий одяг. Подібна зміна одягу в більшості культурах позначається як обряд ініціації. Починаючи з 18-го століття дитячий одяг відокремився від дорослого. Як би не змінювалася дитяча мода, але очевидним стало одне: в будь-якому одязі дитина повинна відчувати себе впевнено, комфортно, радісно.

Мета. Метою роботи є висвітлення етапів історичного розвитку дитячого одягу у світовому контексті. У зв'язку з поставленою метою завданнями дослідження є: аналіз історичних передумов появи виробів для дітей, розробка хронологічної послідовності розвитку дитячого одягу.

Об'єкт і метод дослідження. Об'єкт – комплекти дитячого одягу. При проведенні досліджень використано художньо-композиційний аналіз творчих джерел, історичний огляд матеріалів, предметно-аналітичний метод роботи з візуальними джерелами.

Результати дослідження. Історія дитячого одягу і білизни настільки неоднозначна, що її можна розглядати з різних позицій і кожен раз знаходити все нові і нові грані. Хоча, наприклад, в Давньому Єгипті діти не носили ніякого одягу, лише прикраси та локон юності, коли його зістригали, починалося доросле життя з відповідними нарядами. Перші школи з'явилися на зорі виникнення людської цивілізації. Шкільна традиція стародавнього Єгипту значно глибше і багатше будь якої шкільної традиції, оскільки формувалася і розвивалася протягом кількох тисяч років. Шкільної форми як такої тоді ще не було.

З Єгипту і Межиріччя цивілізація, а з нею і школа перекочували в Грецію. У школі формою одягу був короткий хітон, легкі обладунки з художньою обробкою і хламіді - це шматок щільної тканини, який накидали на плечі і скріплювали на плечах, грудях. Протягом століть така форма залишалася незмінним зразком для учнів [1, ст. 11].

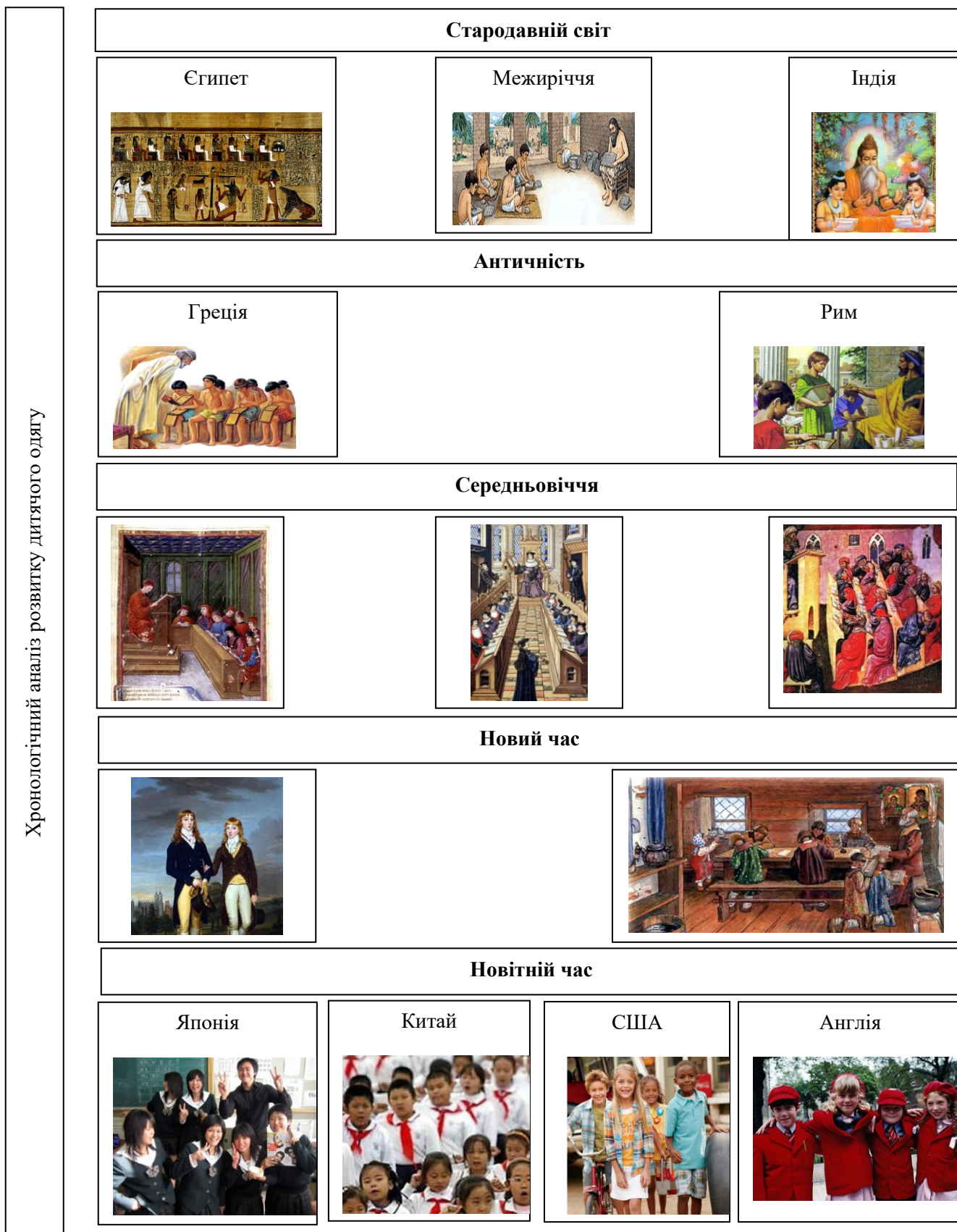

Рис. 1. Хронологічний аналіз розвитку дитячого одягу

У Римі державна школа, відкрита для всіх бажаючих, з'явилася у другій половині 1-го століття н.е. Ніякої форми однак не було, загальноприйнятим був лише одяг для гімнастичних вправ. Але якщо під час занять виявлялося, що одяг учня неохайний, його карали, а при багаторазово повторюваних випадках неохайності з ганьбою виганяли зі школи.

У Стародавній Індії освіта носила сімейно-шкільний характер, причому роль родини була домінуючою. В Індії склалася особлива кастова система суспільного устрою. До V століття до н. е. в період індуїзму виховання і навчання в Стародавній Індії ґрунтувалося на ідеї, згідно з якою кожна людина повинна розвивати свої моральні, фізичні і розумові якості, щоб органічно вписатися в свою касту. На заняття все учні повинні були приходити в певному одязі – «дхоті курта». «Дхоті курта» – задріпована навколо стегон і ніг смуга тканини, і до неї сорочка до пояса, що відрізняється у різних каст орнаментом, пошиттям і матеріалом. Пізніше, з розвитком буддизму та індуїзму в I-VI століттях змінився і одяг для школи. Учні стали носити «куртку» і «падж» – довгу сорочку і широкі штани [3, ст. 66].

У Середньовіччі навіть в країнах з розвинутою цивілізацією неможливо було прийнято сповивати – чим тугіше, тим краще. Вважалося, що це допоможе малюкові вирости струнким і сильним, відгородитися від застуд і різних травм. Як тільки він виростав, його вбирали в дорослий одяг з усіма належними деталями – наприклад, неймовірного розміру перуками або накрохмаленими колочими жабо. Туалети демонстрували добробут сім'ї, тому продовжувач багатого роду красувався в мереживах, стрічках, дорогоцінних аксесуарах. Основний ансамбль складався з натільного сорочки, панчіх і верхнього одягу, про спідню білизну мова в ті часи ще не йшла.

У 16 столітті з'явилася традиція не робити відмінностей між костюмом для хлопчиків і дівчаток – і тих, і інших одягали в жіноче вбрання. Ситуація не змінювалася більше двохсот років: на полотнах художників того часу відображені і майбутні королі, і дочки дворян, одягнені в довгі сукні з металевими фіжмами і тугими корсетами. На їх головах очіпок – єдиний суто дитячий елемент. Визначити стать дитини до чотирьох років за зовнішнім виглядом було практично неможливо.

Жан-Жак Руссо у своїй праці «Еміль, або про виховання», багато в чому визначає світогляд епохи Просвітництва, закликав відмовитися від складних, важких конструкцій в дитячому одязі. Його погляд поділяли багато людей, саме тому в цей час дитині вперше дозволили бути собою. Відтепер він міг грати в рухливі ігри на вулиці, займатися фізичними вправами – одяг став вільніше, коротше, простіше [6, ст. 30]. Але радикальних змін не відбулося: корсети не зникли, хоч і стали менш жорсткими. Наприкінці 18 століття до костюму додалися підштаники, які пристібалися до поясу. Поверх них надягали довгі панталони – їх оборки визирали з-під подолу малюків до п'яти-семи років. Доросліші хлопчики носили приталені костюмчики, а дівчатка – сукні, які нічим не відрізнялися від дорослих.

Епоха, яка дозволила дітям ненадовго знайти свободу від задушливого і травмуючого одягу, наступила спочатку 19 століття. Стиль Ампір вдихнув природність і простоту в одяг всіх поколінь. Тепер не було потреби в формуванні тонкої талії, і в моду увійшли легкі тканини. Дівчата із задоволенням носили сукні з короткими рукавами, підв'язані під груди шовковою стрічкою, і панталони. Хлопцям потрібно було ходити в сорочках з мереживним коміром і штанях з високою лінією пояса. В цей час з'явилася все більше прихильників звільнення дітей від дорослих фасонів. Одним з них була мадам Виже Лебрен – завдяки їй в моду увійшли костюмчики, які пізніше, в вікторіанській Англії, отримали назву матроських [5, ст. 72].

В середині 19 століття Європа повернулася у владу корсетів і кринолінів. Жорсткі каркаси з китового вуса або металу були притаманні дитячому костюму також. В цей час були відкриті перші магазини з продажу готового одягу. У благородних будинках особлива увага приділялася спідній білизні, яка була представлена білою сорочкою з делікатної тканини – наприклад, батисту або маркізету. Вона могла бути майстерно оброблена мереживом або стрічками, і в залежності від сезону і часу доби володіла різною довжиною рукавів і подолу. Зверху на таку сорочку надягали коротку вузьку майку на гудзиках – ліф, до якого, в свою чергу, кріпилися підв'язки для панчіх. У другій половині століття з'явилося особливе взуття для дітей – туфельки і чобітки з м'якої шкіри або замші, які виготовлялися в майстернях француза Піне і були названі «пінетками». Прикрашені атласом, найтоншим мереживом і вишивкою, вони славилися на весь світ.

У 70-х роках кринолін поступився місцем турнюру. Подушечку для додавання обсягу стегон з боку спини підкладали під спідницю і жінкам, і дівчаткам. Верхньою частиною ансамблю був приталений подовжений жакет. До кінця століття одяг для дітей вже був досить самобутнім: враховувалися особливості їх будови і поведінки, а наслідування дорослим моделям стало вважатися моветоном. Важливу роль в підлітковому житті грала форма, яку носили вихованці гімназій і пансіонів – вона була скромною, непоказною, але обов'язковою до носіння не тільки в будні, а й у свята [2, ст. 114].

Стати частиною світу Високої моди дитячі наряди змогли в 20 столітті. Це сталося завдяки художньому таланту і підприємницькій інтуїції Жанни Ланвен – популярного дизайнера жіночих капелюхів. У 1901 році у Парижі був представлений перший в світі показ колекції одягу для дітей. З тих пір дитяча мода йде в ногу з часом, вбираючи в себе і породжуючи нові тенденції. На щастя, сьогодні її творці ставлять перед собою завдання забезпечити комфорт і гарний настрій самій дитині, а не зробити з нього маленьку копію дорослого.

Кінець XIX і XX ст. назване Століттям Дитини. Зигмунд Фрейд довів, що дитинство – найважливіший етап в житті людини. Від того, як людина проведе дитинство, залежить його майбутнє життя, а одяг - засіб спілкування із зовнішнім світом, спосіб самовираження. Особлива увага до світу дітей відбилася і в бурхливому розвитку стилів дитячої моди. Дитячий одяг, нарешті, остаточно відокремилася від дорослого. В моду увійшло «американське плаття» – легке плаття з отворами для голови і рук. Процес емансипації подарував дівчаткам штани. У Європі з'являються спеціалізовані магазини дитячого одягу з багатим асортиментом. Вітчизняний одяг, в тому числі і дитячий, шився на усереднену фігуру та не враховував індивідуальність [4, ст. 59]. Знайти в магазині дитячий одяг було складно, саме тому його шили, в'язали самі. Батькам ставилося в обов'язок виховувати в дитині бездоганне підпорядкування порядку, в тому числі і в одязі.

Друга половина XX століття в СРСР стала епохою дефіциту. Після розпаду СРСР на наш ринок вийшли китайські та турецькі товари: недорогі, неякісні, але помітних забарвлень та цікавих фасонів. Одяг все більше набував ознак унісексу: дівчатка і хлопчики одягали футболки, джинси, кросівки, куртки, спортивні костюми.

Відродження індустрії дитячої моди відноситься до початку XXI століття. Одяг стає красивим, функціональним, яскравим і різноманітним, для його пошиття використовуються натуральні і сучасні синтетичні тканини. Дуже цінується ексклюзивна робота. Сьогодні, дійсно можна говорити про напрямки і стилі в моді, особливо підліткової, яка відображає прихильність до певної субкультури. Серед них можна відзначити найбільш поширені:

- «Треш» – іронічний, насмішкуватий стиль, що відрізняється поєднанням непоєднуваного.
- «Хіпстер-стиль» – джинси, футболки, водолазки, «саморобний» одяг та аксесуари.
- Японський стиль «кавай» – светр, туніка до колін з вузькими брюками і коротенькою спідничкою з оборками та рюшами.
- «Рок-стиль» – шкіряні «косухи», джинси, бавовняні сорочки та масивні металеві ланцюги і бляшки.

Сьогоднішні діти дуже люблять яскраві принти, аплікації із зображенням улюблених героїв мультфільмів, велику кількість кишеньок, гудзиків. Дівчата хочуть носити романтичні сукні, а хлопчики люблять класичні костюми з краваткою чи метеликом і уникають «дівчачих» кольорів та фасонів. Маленькі модники і модниці знову прагнуть бути схожими на дорослих. Але всі хочуть бути красивими і модними, несхожими на інших.

Висновок. Отже, дитячий одяг завжди розвивався в руслі загальних естетичних вимог до костюма, їх характер значною мірою залежить від структури костюма на певному відрізку часу. У ті періоди історії розвитку культури, коли костюм слідував за формами фігури людини, утворювався за принципами вільного облягання, дитячий одяг сприяв життєдіяльності та розвитку дитини, не сковував рухів (Стародавні часи, романський і готичний стилі). В інші періоди, коли в суспільстві панував костюм, заснований на каркасній системі (корсети, криноліни та ін.), одяг згубно впливав на дитячий організм: деформувалася грудна клітка, зміщувалися внутрішні органи, порушувалося кровообіг, що призводило до важких захворювань (костюм епохи Відродження, стиль Бароко). Каркасна основа костюма надавала згубний вплив і на психіку дитини: скутість рухів сприяла розвитку флегматичності, відчуженості. Загальні зміни в костюмі, що сталися до XX в. (спрощення форм костюма, відповідність їх функціональним потребам життєдіяльності людини) відбулися і на формуванні дитячого одягу. Дитячий одяг все більше почав відповідати фазам росту дитини, набувати своє художньо-образне вираження.

Список використаних джерел

1. Єрмілова В.В., Єрмілова Д.Ю. Моделювання та художнє оформлення одягу. – М.: Академія, 2000.
2. Нан Д. Історія костюма 1200 - 2000. – М.: Астрель, АСТ 2003. – 342 с.
3. Беляєва-Екземпларський С.Н. Моделювання одягу за законами зорового сприйняття. – М.: Академія моди, 1996.
4. Ліндсей Я., Норман Д. Переробка інформації у людини (введення в психологію). – М.: Світ, 1974.
5. Моделювання та художнє оформлення жіночого та дитячого одягу / За ред. Т.В. Козлової. – М.: Легпромбінтздат, 1990.
6. Пармон Ф.М. Композиція костюма. Одяг, взуття, аксесуари. – М.: Легпромбінтздат, 2006.